

Sygn. akt I ACz 522/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Jan Kremer (spr.)
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ducki
	SSA Wojciech Kościółek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 marca 2013 r.

w Krakowie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko M. P., E. P. (1) i P. P.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 16 stycznia 2013 r. sygn. akt I C 301/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

I ACz 522/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 16 stycznia 2013 roku Sąd Okręgowy w Krakowie uzupełnił postanowienie tego Sądu z dnia 16 listopada 2012 roku w ten sposób, że dotychczasową treść sentencji oznaczył jako punkt I oraz dodał punkt II w brzmieniu: „II. zasądza od powoda J. P. na rzecz pozwanej M. P. kwotę 7 217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego”.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w postanowieniu o odrzuceniu pozwu w stosunku do M. P. nie rozstrzygnięto o kosztach zastępstwa procesowego. Orzeczenie wobec M. P. jest orzeczeniem kończącym sprawę w instancji, zatem zasadnym jest orzeczenie o kosztach. Wysokość przyznanych kosztów sąd uzasadnił wartością przedmiotu sporu i nakładem pracy pełnomocnika, jako podstawę wskazując § 6 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (k.291-292).

Postanowienie to zaskarżył powód zażaleniem zarzucając obrazę przepisów postępowania, tj. art. 98 k.p.c. mającą wpływ na treść postanowienia, będącą skutkiem jego błędnej wykładni i błędnego przyjęcia przez Sąd I instancji, że pozwanej M. P. jako jednej ze współuczestników procesu zastępowanych przez jednego adwokata należy się zwrot całości kosztów procesu w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu należnemu adwokatowi w granicach obowiązujących stawek, podczas gdy prawidłowa wykładania przepisu art. 98 k.p.c. winna skutkować przyznaniem pozwanej co najwyżej 1/3 zwrotu kosztów procesu z tytułu poniesionych przez pozwaną wydatków na opłacenie pełnomocnika procesowego w wysokości jednego wynagrodzenia należnego adwokatowi w granicach obowiązujących stawek; a nadto obrazę przepisów postępowania, a to art. 102 k.p.c. poprzez obciążenie powoda kosztami procesu poniesionymi przez przeciwnika procesowego w sprawie, pomimo że jego sytuacja finansowa uzasadniała w niniejszej sprawie odstąpienie od obciążania go kosztami procesu poniesionymi przez przeciwnika procesowego, a powód złożył w tym zakresie odpowiedni wniosek.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie na rzecz pozwanej M. P. kwoty 2 417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a także zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów postępowania zażaleniowego jako kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi przez adwokata ustanowionego z urzędu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że wygrywającym proces współuczestnikom reprezentowanym przez tego samego pełnomocnika sąd przyznaje zwrot kosztów w łącznej wysokości odpowiadającej jedynie wynagrodzeniu jednego pełnomocnika, a nie zasądza zwrotu takich kosztów odrębnie na rzecz każdego ze współuczestników. W przedmiotowej sprawie M. P. jest pozwana obok E. P. (2) i P. P., a wszyscy są reprezentowani przez jednego pełnomocnika. Ponadto pełnomocnik pozwanych we wniosku o uzupełnienie wyroku nie domagał się zasądzenia odrębnie na rzecz pozwanej kosztów odpowiadających wysokości wynagrodzenia przysługującego jednemu pełnomocnikowi, a wniosek obejmował zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kosztów zastępstwa procesowego. Zwrócono uwagę, że okoliczności przedmiotowej sprawy nie wymagały podejmowania szczególnych czynności w celu obrony interesów jedynie pozwanej M. P., a pełnomocnik pozwanej nie powoływał się w sprawie na fakt reprezentowania więcej niż jednej osoby występującej po danej stronie jako kryterium oceny charakteru sprawy i nakładu pracy pełnomocnika i nie domagał się przyznania pozwanej zwrotu kosztów wynagrodzenia według górnych lub podwyższonych stawek taryfowych. Zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. powód uzasadnił tym, że jego sytuacja jest bardzo niekorzystna, ma 75 lat, jest inwalidą I stopnia, samodzielnie prowadzi gospodarstwo domowe, utrzymuje się z emerytury w kwocie 912,73 zł, z której potrącane są należności alimentacyjne, w efekcie czego otrzymuje kwotę 383,99 zł i nie dysponuje żadnym majątkiem (k.298-300).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie jest zasadne.

Sąd Okręgowy odrzucił pozew skierowany przeciwko jednej z pozwanych solidarnie reprezentowanych przez tego samego pełnomocnika. W związku z tym zdaniem Sądu Apelacyjnego stronie należy się zwrot kosztów zastępstwa procesowego w całości. W stosunku do tej strony postępowanie uległo zakończeniu, a więc przysługuje jej zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Okoliczność, że pełnomocnik reprezentuje także innych pozwanych solidarnie może mieć znaczenie dla końcowego rozliczenia kosztów w sprawie i Sąd I instancji będzie tą okoliczność uwzględniał w orzeczeniu kończącym całość sprawy poddanej pod osąd. W związku z tym zażalenie nie było zasadne. Orzeczenie znajduje podstawę w art. 108 § 1 k.p.c. Nie zmienia tego stanowiska uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2007 roku, sygn. akt III CZP 130/06, gdyż momentem rozliczenia pozostanie orzeczenie kończące sprawę w stosunku do pozostałych pozwanych. Podziałowi kwoty wedle ilości osób pozwanych sprzeciwia się właśnie solidarny charakter roszczenia. Zasądzona kwota odpowiada określonej w § 6 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002, nr 163 poz. 1348 ze zm.).

Zarzut obrazy art. 102 k.p.c. nie był zasadny, przepis ten stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, w związku z tym powinien podlegać ścisłej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2012 roku, sygn. akt III CZ 70/12). Ustawodawca nie wskazuje konkretnych okoliczności, w jakich zachodzi podstawa do jego zastosowania, pozostawiając tę kwestię swobodnej ocenie Sądu w danej sprawie. Dokonując takiej oceny należy uwzględniać zarówno okoliczności podmiotowe jak i przedmiotowe. Zwolnienie strony przegranej od obowiązku zwrotu kosztów procesu musi znajdować usprawiedliwienie w zasadach współżycia społecznego. W orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że przyczyny będące podstawą zwolnienia strony od kosztów sądowych nie wyczerpują same w sobie przesłanek zastosowania tego przepisu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2010 roku, sygn. akt II CZ 88/09). Podobnie wiek powoda nie jest wystarczającym uzasadnieniem zastosowaniem art. 102 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2012 roku, sygn. akt III CZ 70/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, sygn. akt I CZ 112/09).

W ocenie Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie nie zaistniały okoliczności, które pozwalałyby na przyjęcie, że zachodzi wyjątkowy wypadek, usprawiedliwiający odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu należnymi pozwanej. Jakkolwiek powód znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej, to jednak nie zwalnia go to od odpowiedzialności za wytoczenie powództwa w sprawie już uprzednio prawomocnie rozstrzygniętej. Nie sposób pominąć tego, że powód wystąpił z pozwem przeciwko byłej żonie i znał stan rozliczeń majątkowych stron. Tym samym powinien liczyć się z możliwością przegrania takiego procesu. Okoliczność, że jego sytuacja życiowa i finansowa jest niekorzystna nie może prowadzić w takim wypadku do obciążenia pozwanej koniecznością pokrycia kosztów, jakie musiała ponieść na skutek wytoczenia przeciwko niej powództwa o to samo roszczenie, które było już przedmiotem rozstrzygnięcia sądu. Z uwagi na charakter przedmiotowej sprawy nie można stwierdzić, aby zasady słuszności przemawiały za odstąpieniem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie. Sąd Apelacyjny nie przyznał odrębnego wynagrodzenia pełnomocnikowi z urzędu pozostawiając orzeczenie w tym zakresie Sądowi I instancji w orzeczeniu kończącym sprawę, jako całość.